

Vergaderjaar 1993–1994

23 003

Herziening van de maatregel ondertoezichtstelling van minderjarigen (artikel 254 en volgende van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek)

Nr. 7

EINDVERSLAG

Vastgesteld 4 januari 1994

Na kennisneming van de memorie van antwoord bestond bij de vaste Commissie voor Justitie¹ nog behoefte, de regering nadere vragen en opmerkingen voor te leggen.

Onder het voorbehoud dat de regering deze tijdig zal hebben beantwoord, acht de commissie de openbare beraadslaging over dit wetsvoorstel genoegzaam voorbereid.

INHOUD

Samenstelling:

Leden: Stoffelen (PvdA), V. A. M. van der Burg (CDA), Schutte (GPV), Krajenbrink (CDA), Korthals (VVD), Wiebenga (VVD), Laning-Boersema (CDA), Dijkstal (VVD), Vermeend (PvdA), Brouwer (GroenLinks), Kohnstamm (D66), Wolfensperger (D66), ondervoorzitter, Swildens-Rozendaal (PvdA), voorzitter, Van Traa (PvdA), De Hoop Scheffer (CDA), Soutendijk-van Appeldoorn (CDA), Van de Camp (CDA), Biesheuvel (CDA), Jurgens (PvdA), Koffeman (CDA), Kalsbeek-Jasperse (PvdA), Zijlstra (PvdA) en M. M. van der Burg (PvdA).

Plv. leden: Apostolou (PvdA), Willemse-van der Ploeg (CDA), J. T. van den Berg (SGP), Koetje (CDA), Dees (VVD), Te Veldhuis (VVD), Van der Heijden (CDA), Rempt-Halmmans de Jongh (VVD), Vliegenthart (PvdA), Sipkes (GroenLinks), Scheltema-de Nie (D66), Groenman (D66), Van der Vaart (PvdA), Middel (PvdA), Tegelaar-Boonacker (CDA), Bijleveld-Schouten (CDA), Doelman-Pel (CDA), Hillen (CDA), Stermerkink (PvdA), Vreugdenhil (CDA), Leerling (RPF), Van Nieuwenhoven (PvdA) en Van Heemst (PvdA).

I. ALGEMEEN

	2
1. Reacties op de nota van wijziging	2
2. Uitvoering van de ondertoezichtstelling door de voogdij-instelling	4
3. De aard van het gezag van de voogdij-instelling	8
4. De positie van de raad voor de kindbescherming	8
5. Uithuisplaatsing	9
6. Toegang tot de rechter	10
7. Relatie met de Wet op de jeugdhulpverlening	12

II. ARTIKELEN

13

I. ALGEMEEN

1. Reacties op de nota van wijziging (23 003, nr. 6)

De leden van de CDA-fractie waren blij met de bij nota van wijziging voorgestelde bepaling inzake de omgangsregeling. Deze leden vroegen of onder de wijziging ook het opschorten en stoppen worden begrepen. De regering stelt dat waar gedurende een ondertoezichtstelling nog geen omgangsregeling bestaat, daartoe conform artikel 161a een verzoek kan worden ingediend. De regering gaat hier voorbij aan het knelpunt dat er tot nu toe geen duidelijkheid heeft bestaan over de status van de omgangsregeling die door de kinderrechter in het kader van een ondertoezichtstelling wordt getroffen ten opzichte van de commune, door de rechtbank getroffen omgangsregeling. Aangezien het regelmatig voorkomt dat de rechtbank (nog) geen omgangsregeling heeft bepaald, blijft het knelpunt bestaan. Het leek de leden van de CDA-fractie wenselijk, in deze wet de mogelijkheid te openen dat gezinsvoogdij-instellingen en de overige in artikel 263b, tweede lid, genoemde belanghebbenden de kinderrechter kunnen verzoeken, een omgangsregeling te bepalen in het kader van de ondertoezichtstelling.

De hier aan het woord zijnde leden konden ook instemmen met de bepaling die de gezinsvoogdij-instellingen de mogelijkheid biedt, de contacten tussen de met het gezag belaste ouder en het kind te beperken, voorzover dat noodzakelijk is met het oog op de uithuisplaatsing van de minderjarige. Zij vroegen in hoeverre er, gelet op de ervaringen, behoefte bestaat aan een stok achter de deur met betrekking tot de aanwijzing, of de door de kinderrechter of rechtbank getroffen maatregel, analoog aan bijvoorbeeld de regeling van artikel 279, Wetboek van Strafrecht.

De leden van de CDA-fractie vonden het een verbetering dat van het niet verlengen van de ondertoezichtstelling melding wordt gemaakt aan de raad voor de kinderbescherming. Deze leden namen aan dat het hier om een zodanige beslissing (beschikking) gaat dat daarop de motiveringsplicht van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) van toepassing is. Een andere uitleg achtten zij in strijd met het doel van de meldingsplicht. De raad voor de kinderbescherming moet immers een oordeel kunnen vormen over de vraag of al dan niet een verzoek tot verlenging van de ondertoezichtstelling aan de kinderrechter moet worden gedaan.

De leden van de PvdA-fractie hadden naar aanleiding van het bij nota van wijziging voorgestelde nieuwe artikel 263b vragen over de verhouding tussen dit voorgestelde nieuwe artikel en artikel 161a. Hoe wordt het recht op omgang afgewogen tegen het doel van de ondertoezichtstelling? Zijn de gronden voor ontzegging van het recht op omgang ook bepalend voor het antwoord op de vraag of het noodzakelijk is – met het oog op het doel van de ondertoezichtstelling – de uitoefening van het omgangsrecht te wijzigen? Het is niet ondenkbaar dat de gezinsvoogdij-instelling het in een aantal gevallen beter acht – met het oog op het doel van de ondertoezichtstelling om de omgang te beperken – terwijl de omgang geen ernstige gevolgen heeft voor de geestelijke of lichamelijke ontwikkeling van het kind. Is het volgens de regering in die situatie op basis van het nieuwe voorstel mogelijk om het omgangsrecht te beperken?

De leden van de PvdA-fractie konden instemmen met de gedachte van de regering dat waarborgen tegen een onverantwoorde beëindiging van de ondertoezichtstelling kunnen worden gevonden via een interne procedure bij de gezinsvoogdij-instelling die in acht genomen moet worden voordat men overgaat tot beëindiging en via een externe procedure van melding van de beëindiging aan de raad voor de kinderbescherming. Wordt de interne procedure vastgelegd in het Besluit kwaliteitseisen?

De leden van de D66-fractie waardeerden een aantal voorstellen tot wijziging van het onderhavige wetsvoorstel zoals de uitbreiding van de godsdienstige gezindheid met «de levensovertuiging» in artikel 254 en de doorwerking daarvan in artikel 261. Voorts wezen zij op de aanvulling van het tweede lid van artikel 261, waardoor zeker wordt gesteld dat bij het verlenen van een machtiging tot uithuisplaatsing – waartoe het verzoek afkomstig is van de raad voor de kinderbescherming of afkomstig is van het openbaar ministerie, of de vordering tot ondertoezichtstelling door het openbaar ministerie – dezelfde rechtswaarborgen zullen gelden als bij het verzoek om machtiging door de gezinsvoogdij-instelling.

Ook was door de wijziging van het vierde lid van artikel 263 verduidelijkt dat ouders, verzorgers en de minderjarige boven twaalf jaar, na de voorprocedure bij de gezinsvoogdij-instelling, het verzoek tot het geheel of gedeeltelijk intrekken van de machtiging tot uithuisplaatsing aan de rechter kunnen doen en welke procedure-regels daarbij gelden. Evenzeer waren zij tevreden dat de regering beaamt dat het recht van hoger beroep ook aan de minderjarige toekomt, en dat dit geëffectueerd kan worden door aan de minderjarige een bijzonder curator ten dienste te stellen. Tenslotte uitten de leden van de D66-fractie hun tevredenheid, dat met en door de inwerkingtreding van dit wetsvoorstel een einde zal komen aan het ondoorzichtig systeem van werkafspraken tussen raden, kinderrechter en gezinsvoogdij-instellingen.

Uit de nieuw voorgestelde artikelen 263a (beperking omgang door de gezinsvoogdij-instelling) en 263b (beslissing kinderrechter op verzoek van de gezinsvoogdij-instelling tot wijziging van het omgangsrecht) kan worden afgeleid, dat in dit wetsvoorstel alleen het omgangsrecht binnen een reeds bestaande maatregel wordt geregeld. Overigens (gelukkig) met alle rechten die belanghebbenden ingevolge artikel 258 hebben. Echter, zo vroegen de leden van de D66-fractie, waarom wordt er geen ondertoezichtstelling mogelijk gemaakt, opdat een vastgestelde omgangsregeling ook daadwerkelijk zou worden uitgevoerd. De regering wil een dergelijke omgangsondertoezichtstelling uitsluitend in geval de minderjarige ernstig wordt bedreigd in zijn belangen als bedoeld in artikel 254, dus ernstig bedreigd in zijn zedelijke belangen of zijn gezondheid. De regering zegt daarbij, dat een dergelijke situatie niet al te gauw mag worden aangenomen. De leden van de D66-fractie konden zich nu juist wel voorstellen dat een soort ondertoezichtstelling, gericht op de uitvoering van een omgangsregeling, afzonderlijk in de wet wordt geregeld, waarbij er sprake van een mindere zwaarte zou zijn, dan ingevolge artikel 254. Immers een kind voelt zich vrijwel altijd solidair met beide ouders. Het negatief voorstellen van één van beide ouders, iets wat vaak plaatsvindt bij weigering om een omgangsregeling naar behoren uit te voeren, kan op den duur zeer negatieve gevolgen voor het kind hebben. Juist het «op den duur» moet in het oog worden genomen, omdat zoiets niet altijd vanaf begin is te overzien. Bovendien behoort er toch uitvoering te worden gegeven aan de normen van de wet of aan de vaststelling door de rechter. Nu kan de omgangsregeling veelal als machts- en strijdmiddel gebruikt worden, hetgeen toch niet de bedoeling. De leden van de D66-fractie vroegen de regering daar nog eens haar gedachten over te laten gaan.

De leden van de GPV-fractie wezen op artikel 263a in de nota van wijziging waarin wordt voorgesteld, te bepalen dat de gezinsvoogdij-instelling de omgangsregeling kan wijzigen voor de duur van de uithuisplaatsing. Betekent dit dat de instelling de ouders kan verbieden hun kind te zien terwijl de rechter hiertoe in eerste instantie niet had gemachtigd, maar bijvoorbeeld een beperkte bezoeksregeling had voorgesteld? Is een dergelijk ingrijpende beslissing wel aan te merken als een uitvoerende maatregel van de uithuisplaatsingsbeslissing?

Verdiens het geen aanbeveling om, indien wordt besloten tot een contactverbod met het kind, de kinderrechter de beslissende instantie te

doen zijn? In dit verband vroegen de leden van de GPV-fractie tevens hoe spanning met artikel 6 en 8 EVRM kan worden voorkomen, doordat de kinderrechter zich weer met de uitvoering van de ondertoezichtstelling-maatregel (namelijk de omgangsregeling) zal gaan bezighouden. Zullen alle betrokkenen hierbij worden gehoord? In het algemeen herhaalden deze leden hun vraag hoe een kinderrechter aan een instelling nog beperkende maatregelen kan opleggen, nu de verantwoordelijkheid van de ondertoezichtstelling-maatregel en de ondertoezichtstelling-plus bij de instelling komt te liggen en de kinderrechter zich niet meer met de uitvoering mag bezighouden.

De leden van de GPV-fractie hadden met belangstelling het antwoord gelezen op de gestelde vragen bij artikel 257, derde lid. Zij vonden de nota van wijziging op dit punt een verbetering in vergelijking met het oorspronkelijk voorgestelde derde lid. Zij vroegen evenwel of het wel noodzakelijk is, in de wet een algemene bepaling op te nemen die eigenlijk alleen bedoeld is voor de groep zwerfkinderen. Bovendien, kan van zwerfkinderen wel worden gezegd dat de hulp op het vergroten van de zelfstandigheid van de minderjarige zal worden gericht, omdat «het leeftijds- en ontwikkelingsniveau van de minderjarige en diens bekwaamheid en behoefte zelfstandig te handelen en zijn leven naar eigen inzicht in te richten daartoe noodzaken» (artikel 257, derde lid)? Is het niet veel meer de uitzichtloze situatie waarin deze kinderen dreigen te vervallen die tot hulp noodzaakt? Zullen het tweede en vierde lid van artikel 257 niet reeds als vangnet kunnen fungeren voor de bedoelde groep kinderen, ook indien terugkeer naar het ouderlijk huis niet of nauwelijks meer mogelijk is? Verdient het niet de voorkeur het derde lid te schrappen, ook om in de toekomst interpretatieproblemen voor de hulpverleners te voorkomen, zoals deze leden reeds in het voorlopig verslag naar voren hadden gebracht?

2. Uitvoering van de ondertoezichtstelling door de gezinsvoogdij-instelling

De leden van de CDA-fractie dankten de regering voor de uitvoerige antwoorden. Desondanks waren er een aantal onduidelijkheden gebleven alsmede een paar fundamentele meningsverschillen.

De nieuwe verantwoordelijkheidsverdeling bij de ondertoezichtstelling noopt tot een scherpe juridische en kwaliteitstoets. Immers, gezinsvoogdij-instellingen krijgen een zwaardere verantwoordelijkheid toebedeeld dan tot nu toe het geval was. Tegen die achtergrond plaatsten deze leden een aantal vraagtekens bij de opvatting van de regering over de voorgenomen maatregelen tot kwaliteitsverbetering. Harmonisatie van de interne besluitvorming als middel om de slagvaardigheid en kwaliteit van beslissingen te bevorderen, en een cursus voor alle medewerkers van de gezinsvoogdij-instellingen teneinde de onderlinge verschillen in taakopvatting te overbruggen, en te komen tot een meer uniforme uitvoeringspraktijk zullen volgens deze leden de kwaliteit niet zonder meer substantieel verbeteren. Het uitgangspunt dat de voorgestelde wetswijziging zal bijdragen tot kwaliteitsverbetering van de ondertoezichtstelling wensten zij niet zonder meer te onderschrijven.

De leden van de CDA-fractie hadden met belangstelling kennisgenomen van het antwoord, dat de gezinsvoogdij-instelling zelf aan de ouder zal gaan meedelen wat zij van hem of haar verwacht, en dat de schriftelijke aanwijzing daarbij een hulpmiddel zal vormen. Daarbij tekenden deze leden aan dat zij het belangrijk achten dat daarover zo snel mogelijk helderheid aan alle betrokkenen wordt gegeven; bij voorkeur reeds bij het hulpverleningsplan. Zij vroegen of dit ook de opvatting de regering was.

De leden van de PvdA-fractie dankten de regering voor de uitvoerige, en op onderdelen overtuigende, beantwoording van de vragen en opmer-

kingen die zij in het voorlopig verslag hadden gesteld. Zij kwamen op een aantal punten terug met nadere vragen en opmerkingen.

Deze leden konden zich vinden in de duidelijke omschrijving van de verhouding tussen gezinsvoogdij-instelling en gezinsvoogd. De instelling is volledig verantwoordelijk, de gezinsvoogd werkt binnen de kaders zoals die door de instelling zijn gesteld. In het kader van het Besluit Kwaliteits-eisen zijn de instellingen verplicht een jaarlijks werkplan op te stellen. De leden van de PvdA-fractie suggereerden dat aan de verplichte elementen van het werkplan zou moeten worden toegevoegd, de wijze waarop de instellingen vorm geven aan de bevordering van de kwaliteit van het functioneren van de instelling.

De hier aan het woord zijnde leden wensten concrete informatie over de resultaten van het project «taakoverheveling ondertoezichtstelling» en het project «toerusting met deskundigheid jeugdbescherming». Zijn de werkzaamheden van de ambtelijke werkgroep die onderzoek doet naar de werkbesparing bij kinderrechtters en de mogelijkheden voor verschuiving van gelden afgerond, en wat zijn daarvan de resultaten, zo vroegen de leden van de fracties van PvdA en D66. Wat is de opvatting van de regering over het commentaar van de Nederlandse Vereniging voor Rechtspraak (NVvR) die juist een werklastverzwaring voorziet?

De leden van de PvdA-fractie waren het eens met de stelling van de regering dat het voorliggende voorstel van wet als zodanig een belangrijke verbetering van de kwaliteit van de ondertoezichtstelling betekent. Zij meenden echter dat een verbetering van de kwaliteit van de uitvoering – die niet totaal anders zal worden – wel noodzakelijk is. Hierbij is een oordeel nodig over de wenselijke omvang van de werkdruk.

Met enige verbazing hadden de leden van de VVD-fractie kennis genomen van het hoofdstuk over kwaliteitseisen in de memorie van antwoord. Ze kregen de indruk dat de regering met veel overtuiging de vis wilde presenteren, maar niet voor de boter wilde betalen. Niet alleen worden er met dit wetsvoorstel onmiskienbaar hogere eisen aan de (gezins-)voogdij gesteld, gelijktijdig staat er een reorganisatie van de gezinsvoogdij op stapel, is er een noodzaak om de kwaliteit van het werk te verbeteren en moet de gezinsvoogdij voorbereid zijn op de gevolgen zodra de wet in werking treedt. De leden van de VVD-fractie nodigden de regering uit concreet aan te geven hoeveel geld er voor dit alles beschikbaar is, wanneer dat geld beschikbaar wordt gesteld en hoe de dekking daarvoor zal geschieden.

Deze achtten de zelfstandige positie van de gezinsvoogdij als requestrende partij in meerdere opzichten niet gelukkig. In de eerste plaats was het doel van het wetsvoorstel nu juist om functies te scheiden, zoals dat bij de kinderrechtter is gedaan. Dan is het niet logisch de uitvoering van een maatregel en het toezicht op die uitvoering (en dus ook de beoordeling van de wenselijkheid om de maatregel te beëindigen, te verlengen of te veranderen) in één hand te geven. In de tweede plaats gaat het hier om een vergaande bevoegdheid van de overheid, namelijk het treden in het ouderlijke gezag. In de memorie van antwoord wordt dat met verschillende terminologieën, zoals «openbaar gezag», «publiek gezag», «publiekrechtelijke bevoegdheden», aangeduid. De leden van de VVD-fractie achtten het principieel niet juist, de formele bevoegdheden ter zake in handen van een particuliere instelling te geven. De door de regering gemaakte opmerkingen over de werking van de Awb doen daar niets aan af. Bovendien hechtten zij zeer aan de volle ministeriële verantwoordelijkheid voor het requestreren of het nalaten daarvan. Zij gaven de regering dan ook dringend in overweging het toezicht op de uitvoering van een ondertoezichtstelling, het verzoek tot beëindiging of verlenging daarvan en het verzoek tot een uithuisplaatsing als kerntaken bij de raden voor de kindbescherming onder te brengen.

Vanzelfsprekend dient bij de uitoefening van deze kerntaken naar het oordeel van de leden van de VVD-fractie, de opvatting van de gezinsvoogdij-instelling zwaar te wegen, zoals vastgelegd in het rapport ter zake. Immers, de gezinsvoogdij-instelling is de deskundige op het terrein van de daadwerkelijke hulpverlening. In deze lijn past ook het voorstel van deze leden om de bevoegdheid van het Openbaar Ministerie tot het indienen van een verzoek tot ondertoezichtstelling te doen vervallen. In tegenstelling tot hetgeen de regering meent, is er natuurlijk wel een meerwaarde als dit aan de raden voor de kindbescherming wordt overgelaten; zij zijn immers ter zake deskundig. Bijzonder ongelukkig achtten de leden van de VVD-fractie de zinsnede waarin de raad voor de kindbescherming als boeman wordt aangemerkt. Er is geen sprake van een dergelijk effect. De kern van de zaak is dat het niet verantwoord is om een particuliere instelling als een gezinsvoogdij-instelling verantwoordelijk te stellen voor het verzoek tot oplegging van een maatregel in formele zin.

De leden van de D66-fractie hadden met belangstelling kennis genomen van de memorie van antwoord. Zij waren van mening dat de achtergronden van het wetsvoorstel daardoor verduidelijkt waren. Niettemin hadden zij nog een aantal vragen en opmerkingen. Allereerst gingen zij ervan uit, dat daar waar zij in het voorlopig verslag conclusies hadden getrokken die door de regering in de memorie van antwoord niet zijn weersproken, die conclusies juist waren. Zo dit niet het geval mocht zijn, vernamen zij graag alsnog de opvatting van de regering.

Het wordt steeds duidelijker dat de verantwoordelijkheden van gezinsvoogd als persoon worden vervangen door de verantwoordelijkheden van de instelling, aldus deze leden. Eigenlijk is het niet meer juist te spreken van een gezinsvoogd, maar van een «contactpersoon» namens de gezinsvoogdij-instelling. Is het dan niet duidelijker om ook de gewijzigde inhoud door te laten werken in de naamgeving, en voortaan nog slechts te spreken van de contactpersoon? De leden van de D66-fractie zouden dit op prijs stellen, juist omdat dit wetsvoorstel in het algemeen gericht is op het zo helder mogelijk maken van de verschillende posities van de actoren. Het moest deze leden van het hart dat de toedeling van de verantwoordelijkheden aan de instelling enerzijds wel leidt tot meer onpersoonlijke relaties, doch anderzijds ook het mogelijk gevaar van persoonlijke zienswijze vermindert, doordat om vervanging van de contactpersoon kan worden verzocht. Overigens kregen zij alsnog gaarne antwoord op hun vraag in het voorlopig verslag, of vervanging van voogdij-instelling niet sterk negatief kan werken, juist in het geval van schaalvergroting en alternatieven zich op aanzienlijk grotere afstand buiten de regio zullen bevinden? Daarbij vroegen de hier aan het woord zijnde leden, of het niet tot de opdracht van de gezinsvoogdij-instelling behoort, er alles aan te doen een vertrouwensbreuk met de belanghebbenden te voorkomen.

Voorziet de regering het toepassen van sancties indien de rechter onevenredig vaak wordt geconfronteerd met verzoeken om vervanging van een specifieke gezinsvoogdij-instelling?

Het was de leden van de D66-fractie duidelijk, dat de regering met hen van mening is dat er nog heel wat moet gebeuren aan de kwaliteitsverbetering van de gezinsvoogdij-instellingen. Hen bekwam het gevoel dat de acties daartoe tamelijk laat in gang zijn gezet zodat zelfs de invoering van deze wet zou kunnen worden vertraagd. Zo wordt enerzijds gesteld, dat de voorbereiding op nieuwe taken gereed is op het beoogde tijdstip van inwerkingtreding van de wet, maar anderzijds, dat in het komende najaar (najaar 1994?) de eerste fase van de projecten taakoverheveling ondertoezichtstelling en toerusting met deskundigheid jeugdbescherming zal worden afgesloten. Bovendien moeten de proefprojecten begin 1994 nog starten. Daarna zullen de proefprojecten toch nog moeten worden

geëvalueerd, zonodig bijgesteld en vervolgens bij de overige instellingen geïmplementeerd. Wanneer is de inwerkingtreding van dit wetsvoorstel voorzien?

De leden van de D66-fractie vroegen waarom de kinderrechter degene is die beoordeelt of de beslissing van de gezinsvoogdij-instelling op zorgvuldige wijze, zoals uitgewerkt in de Awb tot stand is gekomen. Waarom wordt hiertoe niet de administratieve rechter ingeschakeld? En welke parallellen zijn er elders om de administratieve rechter niet in te schakelen, zo vroegen deze leden?

De leden van de fractie van Groen Links hadden met belangstelling kennis genomen van de nota van wijziging en de memorie van antwoord, en dankten de regering voor de heldere uiteenzetting. Zij vonden de beantwoording dermate bevredigend dat zij geen aanleiding zagen tot verdere schriftelijke discussie. De aanvullingen van het wetsvoorstel in de nota van wijziging achtten deze leden zinvol.

De leden van de SGP-fractie hadden met belangstelling van de zeer uitvoerige memorie van antwoord kennis genomen. Veel vragen en opmerkingen achtten zij adequaat beantwoord; op andere wilden zij graag terugkomen.

Daar de gezinsvoogdij-instelling wordt getypeerd als een particuliere instelling met openbaar gezag bekleed – reden waarom de Awb van toepassing is –, vroegen deze leden of een scherpe afbakening kan worden gegeven tussen de bevoegdheden van de (burgerlijk) kinder-rechter en de administratieve rechter, en op welke wijze is gegarandeerd dat geen tegenspraak tussen beider beslissingen zal optreden.

Wat betreft de aard van de publiekrechtelijke bevoegdheden van de gezinsvoogdij-instelling in relatie tot (de aard van) het ouderlijk gezag vroegen deze leden of de bevoegdheden, verbonden aan het ouderlijk gezag wel als van privaatrechtelijke aard kunnen worden getypeerd. Vrijwel het gehele personen- en familierecht heeft thans immers een semi-publiekrechtelijk karakter, en kan van toegekende bevoegdheden gebruik worden gemaakt, niet afhankelijk van het autonome inzicht van de drager van die bevoegdheden (anders dan bevoegdheden elders in het privaatrecht). Uit deze benadering vloeit naar het inzicht van de leden van de SGP-fractie voort, dat maatregelen in het kader van de ondertoezichtstelling ten principale eerder op hulp- en steunverlening aan de ouders zouden moeten zijn gericht dan op het gedeeltelijk ontnemen van de bevoegdheden verbonden aan het ouderlijk gezag.

De leden van de GPV-fractie zeiden de regering dank voor de uitvoerige beantwoording. Zij hadden behoefte op een enkel punt terug te komen. Zij wensten nogmaals de vraag aan de orde te stellen of de gezinsvoogdij-instelling wel over voldoende gezag beschikt om volledig de verantwoordelijkheid voor de ondertoezichtstelling-maatregel te kunnen dragen. In dit verband wezen zij erop dat enerzijds de instelling haar bevoegdheden mag uitoefenen op gezag van de rechter, en dat anderzijds de instelling met openbaar gezag wordt bekleed en belast wordt met beslissingen die gericht zijn op enig rechtsgevolg. Deze leden constateerden dat een particuliere instelling met publiekrechtelijke bevoegdheden wordt belast. Is het juist dat een particuliere instelling de mogelijkheid wordt gegeven in het gezinsleven in te grijpen, terwijl de rechter hiertoe vooraf geen expliciet besluit heeft genomen? Gaan de bevoegdheden van de instelling dan niet verder dan alleen maar uitvoering?

3. De aard van het gezag van de gezinsvoogdij-instelling

Ten aanzien van het begrip «ondertoezichtstelling» merkten de leden van de PvdA-fractie op, dat zij inderdaad doelden op een wijziging van de benaming danwel een nadere aanduiding in de wet van het begrip. Weliswaar is het begrip ondertoezichtstelling ingeburgerd bij degenen die in deze sector werkzaam zijn – en betrokkenen die met een ondertoezichtstelling te maken krijgen merken ook wat de inhoud hiervan is – doch te vaak hoorden deze leden van burgers dat men in eerste instantie gewoon niet begreep wat hen stond te wachten. Deze leden meenden dat helder, eigentijds taalgebruik dit probleem zou kunnen voorkomen.

De nadere toelichting in de memorie van antwoord op het doel van de ondertoezichtstelling heeft voor veel verduidelijking gezorgd. De leden van de PvdA-fractie konden instemmen met deze toelichting en de aangebrachte wijziging in artikel 257.

4. De positie van de raad voor de kindbescherming

Het was de leden van de D66-fractie opgevallen, dat er in de memorie van antwoord vanuit wordt gegaan dat de raden voor de kindbescherming als taak hebben, en houden, het adviseren van de rechter in zaken van familierecht zoals bij voorlopige voorzieningen gedurende een echtscheidingsprocedure, het vaststellen van een omgangsregeling en dergelijke. Evenals in het voorlopig verslag verwezen zij naar het mondeling overleg van november 1992, waarin de staatssecretaris aankondigde de bemoeienis van de raad voor de kindbescherming en de kinderrechter met de gezagsvoorziening en de omgangsregeling in het kader van een echtscheiding niet langer nodig te achten.

Hoe valt deze uitgesproken opvatting te rijmen met de bovengenoemde opvatting in de memorie van antwoord? Keert de regering op haar schreden terug? De leden van de D66-fractie zouden dat zeer betreuren. Zij vroegen om een duidelijk standpunt, en verzochten de regering voorts aan te geven wanneer, en hoe, de regering de bemoeienis van de raad bij echtscheiding zal doen ophouden, uiteraard uitgezonderd gevallen van ernstige bedreiging volgens artikel 254.

Deze leden maakten nogmaals duidelijk dat zij met het voorstel om de raden voor de kindbescherming bij het Openbaar Ministerie te plaatsen, niet zozeer vergroting van het wolfachtige karakter op het oog hadden, als wel het verwijderen van de schaapskieren. Immers, de mogelijke ingreep in de beperking van het ouderlijk gezag wordt niet direct als hulpverlening gezien. De hier aan het woord zijnde leden konden zich wel voorstellen dat de regering met behulp van de vernieuwingen in het onderhavige wetsvoorstel meer steun voor de maatregel tracht te verwerven bij ouders en kinderen. Het is echter de vraag of dat ooit door welke rechts-waARBorgen dan ook zal kunnen worden bewerkstelligd. De leden van de D66-fractie meenden dat dan beter een duidelijke keuze omtrent de functie van de raden kan worden gedaan, namelijk de niet-vrijwillige, justitiële kindbescherming te plaatsen bij het Openbaar Ministerie. Zelfs in landen waar men getracht heeft onder het odium van strafmaatregel uit te komen, door plaatsing van de kindbescherming buiten het ministerie van Justitie, blijft de beeldvorming bestaan van de «bad guys» tegenover de «good guys» van de vrijwillige jeugdhulpverlening.

Voor alle duidelijkheid voegden deze leden hieraan toe dat zij op zichzelf ingenomen bleven met de hoofddoelstelling van het wetsvoorstel, met grote nadruk op het behoud van zo veel mogelijk verantwoordelijkheid voor de verzorging en opvoeding door de ouder(s) en het bevorderen van de gezinsband. Zij stelden het op prijs dat dit ook de uitdrukkelijke bedoeling is in het geval van zwerfkinderen, zoals gesteld in artikel 257, derde en vierde lid. Het komt immers voor dat verder samenleven in gezinsverband niet meer mogelijk is, doch dat geregelde contacten vanuit

een zeker gestelde afstand en zelfstandigheid, de verhouding tussen ouder(s) en kind positief kunnen beïnvloeden, hetgeen positief zal zijn voor de verdere ontwikkeling van het kind.

5. Uithuisplaatsing

Waar het gaat om de uithuisplaatsing waren de leden van de PvdA-fractie na lezing van de memorie van antwoord tot de conclusie gekomen dat het verschil tussen hun opvatting zoals gepresenteerd in het voorlopig verslag en het door de regering voorgestelde model voor een rechterlijke machtiging, in de praktijk niet groot behoeft te zijn. Deze leden ondersteunden het standpunt dat steeds een expliciete motivering nodig is om duidelijk te maken waarom een uithuisplaatsing het meest aangewezen wordt geacht om de bedreiging van de belangen van het kind af te wenden. De belangrijkste reden dat zij pleitten voor een ondertoezichtstelling-plus was immers de rechterlijke toetsing van de noodzaak tot uithuisplaatsing. De memorie van antwoord maakt duidelijk dat de voorgestelde machtiging niet als een open bevoegdheid voor de gezinsvoogdij-instelling mag gaan fungeren. De vraag blijft of de gezinsvoogdij-instelling het verzoek aan de kinderrechter moet kunnen doen, zoals de regering voorstelt, of dat dit moet worden beperkt tot de raad voor de kindbescherming. Zij waren op dit punt nog niet overtuigd door de argumentatie van de regering. Het door de regering veronderstelde argument van het doorschuiven van zwarte pietten speelde voor de leden van de PvdA-fractie in het geheel niet. Het tijdverlies dat de regering noemde was niet onbelangrijk; het ging hen er in de eerste plaats om dat de procedure voldoende waarborgen bevat om tot zorgvuldige besluitvorming te komen. In de situatie dat tussen de gezinsvoogdij-instelling en ouders, respectievelijk minderjarige, een conflict bestaat over de noodzaak tot uithuisplaatsing is toetsing noodzakelijk. De nieuwe positie van de kinderrechter maakt een onafhankelijk oordeel mogelijk, zij het dat de positie van de gezinsvoogdij-instelling in die procedure veel sterker is dan die van de overige betrokkenen. Ook hier is sprake van een ongelijkwaardige relatie.

De hier aan het woord zijnde leden brachten daarbij naar voren dat, indien het recht op contra-expertise zou worden ingevoerd – tenzij de belangen van het kind zich daartegen verzetten – hun bezwaren ten aanzien van het verzoek tot uithuisplaatsing door de gezinsvoogdij-instelling aanzienlijk zouden afnemen.

Uit de antwoorden met betrekking tot de opstelling van het hulpverleningsplan bij uithuisplaatsing maakten de leden van de PvdA-fractie op, dat in dat geval zowel de gezinsvoogdijinstelling alsmede de opnemende voorziening een hulpverleningsplan opstellen, die met elkaar in overeenstemming moeten zijn. Deze leden konden daarmee instemmen. Ook de toelichting op de feitelijke bevoegdheidsverdeling gedurende een uithuisplaatsing was verhelderend. Gezien de onduidelijkheid die in de praktijk op dit punt nogal eens wordt ervaren (vooral bij pleeggezinnen) leek het de leden van de PvdA-fractie wenselijk om op dit punt de voorlichting over de feitelijke bevoegdheidsverdeling te verbeteren.

Er dreigt een misverstand met betrekking tot de wenselijkheid van een aparte maatregel van ondertoezichtstelling met uithuisplaatsing, uitsluitend op verzoek van de raad voor de kindbescherming, zo vreesden de leden van de VVD-fractie. Het gaat hierbij niet om de scheiding van de taken van de kinderrechter en de gezinsvoogdij-instelling, en de afschaffing van een ambtshalve bevoegdheid tot uithuisplaatsing door de kinderrechter, zoals op pagina 20 van de memorie van antwoord wordt gesteld. Het gaat om de verschillen in de positie van een gezinsvoogdij-instelling en een raad voor de kinderbe-

scherming. Het verzoek tot uithuisplaatsing is dermate verstrekkend, dat dit naar het oordeel van deze leden niet aan een particuliere instelling als een gezinsvoogdij-instelling mag worden overgelaten.

De leden van de D66-fractie herhaalden hun opvatting dat zij er geen enkele behoefte aan hadden de raden voor de kindbescherming toezicht te geven op de gezinsvoogdij-instellingen. En evenmin om het verzoek om machtiging tot uithuisplaatsing binnen een uitgesproken ondertoezichtstelling alsnog door de raden voor kindbescherming te laten doen. Zij konden zich goed vinden in de opvattingen van de regering. Daarbij konden zij zich voorstellen, dat de in het wetsvoorstel gepresenteerde procedure zou kunnen leiden tot minder langdurige uithuisplaatsingen dan tot nu toe. Immers, de gezinsvoogdij-instelling blijft verantwoordelijk en sturend over de gehele periode van ondertoezichtstelling; zonder of met uithuisplaatsing, en zelfs inclusief de terugplaatsing. Om dat laatste met succes te kunnen bewerkstelligen, zal de aandacht evenzeer naar het kind als naar het gezin behoren uit te gaan, en zal de neiging tot langdurig uithuisplaatsen afnemen omdat daardoor het vervolgtraject moeilijker wordt. Op den duur zou dat zelfs kunnen leiden tot minder uithuisplaatsingen.

In dat verband vroegen zij welke rol de regering ziet weggelegd voor projecten zoals «families first». Het is immers de bedoeling dat «families first» optreedt op een moment van dreigende uithuisplaatsing, door middel van een kortdurende intensieve begeleiding van het gezin. Blijft dan de eindverantwoordelijkheid bij de gezinsvoogdij-instelling, of treedt deze tijdelijk terug? Gaat het initiatief tot het betrekken van «families first» uit van de gezinsvoogdij-instelling, of kunnen ouders daar om verzoeken bij een dreigende uithuisplaatsing? Immers, bij doorwerking van de grondgedachte van het wetsvoorstel mag worden verwacht dat het merendeel van de verzoeken tot machtiging voor uithuisplaatsing niet meer door de raden zullen geschieden.

Naar aanleiding van de samenvattende stelling op pagina 22 van de memorie van antwoord, dat de gezinsvoogdij-instelling verantwoordelijk is voor de ondertoezichtstelling, (maar) niet voor de door haar aangegeven gezinsvoogd, vroegen de leden van de SGP-fractie hoe deze stelling zich verhoudt met het gestelde onder paragraaf 2.1 (pagina 3 e.v.) dat de relatie van de gezinsvoogd ten opzichte van de instelling er een is van werknemer ten opzichte van werkgever.

6. Toegang tot de rechter

De leden van de CDA-fractie waren van mening dat het wetsvoorstel tot op grote hoogte niet aan hun wens tegemoet komt om bij een meningsverschil over de concrete uitvoering van een ondertoezichtstelling, beroep op de kinderrechter open te stellen. De daartoe genoemde schorsingsmogelijkheden van artikel 259, eerste lid, en artikel 263 en 263a vormen in hun ogen geen afdoende oplossing ter beslechting van geschillen die kunnen ontstaan over de wijze van ten uitvoerlegging van de ondertoezichtstelling. Niet alleen uit praktische overwegingen maar ook op juridische gronden – in het bijzonder ingegeven door de uitspraak in de zaak «Olsson» – bleven zij sterk voorstander van een eenvoudig, beslissend en rechtstreeks (en dus niet via gezinsvoogdij-instelling intern) beroep op de kinderrechter. Deze leden waren van mening dat het wetsvoorstel in haar terechte streven naar een heldere scheiding van bevoegdheden toch veel te weinig oog heeft, en ruimte laat, voor de gezaghebbende en bemiddelende rol van de kinderrechter, hetgeen geenszins een voortzetting hoeft te zijn van de huidige verwarrende bevoegdheidsstructuur.

De discussie over de bescheiden die behoren te worden toegezonden

heeft reeds enige verduidelijking bracht. Aangezien dit een gevoelig en cruciaal onderwerp vormt, wilden de leden van de CDA-fractie voor alle duidelijkheid weten of bij de toe te zenden bescheiden bijvoorbeeld ook behoren de raadsrapporten en de daaraan ten grondslag liggende rapporten van organisaties als het PAR en dergelijke.

De leden van de fracties van CDA en D66 hadden inmiddels met teleurstelling kennis genomen van de brief van de staatssecretaris over de contra-expertise (kamerstuk 22 487/23 003, nr. 13). De verplichting voor de rechter om een door de ouders over te leggen deskundigenrapport af te wachten wordt in zijn algemeenheid door de regering afgewezen met het argument, dat aanhouding van de procedure de belangen van het kind zou kunnen schaden. Uiteraard kan dit het geval zijn en in die gevallen is aanhouding van de procedure onaanvaardbaar, maar een wettelijke verplichting moet dan ook deze clausule bevatten. Komt de rechter echter tot de conclusie dat de belangen van het kind door aanhouding van de procedure niet worden geschaad, dan bestaat tegen een verplichting voor de rechter naar het oordeel van deze leden geen bezwaar. Zij meenden bovendien, dat het familieprocesrecht binnen het burgerlijk procesrecht een bijzondere plaats inneemt, die het scheppen van een dergelijke (geclausuleerde) verplichting voor de rechter rechtvaardigt. De leden van de fracties van CDA en D66 vonden dan ook dat de regering – in navolging van de Adviescommissie voor het Burgerlijk Procesrecht – een op te algemene gronden gebaseerd standpunt had ingenomen dat onvoldoende recht deed aan het bijzondere karakter van de in het geding zijnde belangen, te weten, die van ouders en hun kinderen.

De leden van de CDA-fractie gaven dan ook te kennen over het advies teleurgesteld te zijn, ook al omdat het voorbij gaat aan een kamerbrede opvatting over de noodzaak van een contra-expertise regel. Zij gaven aan daarop bij wetsvoorstel 22 487 zeker terug te zullen komen.

De leden van de CDA-fractie waren niet geheel tevreden met de beantwoording van hun opmerkingen over de standaardmotiveringen. Het was deze leden bekend dat de motiveringsplicht voortvloeit uit de wet. Probleem is echter dat ook voldaan wordt aan die wettelijke plicht met een standaardmotivering. Een standaardmotivering maakt echter voor betrokkenen veelal niet duidelijk waarom de kinderrechter een bepaalde beslissing heeft genomen. Inzichtelijkheid van de overwegingen, en daarmee van de uitspraak, is zeker in controversiële zaken van belang voor aanvaarding van de uitspraak en voor de medewerking aan de beslissing. Tevens kunnen hierdoor ook verdere procedures (hoger beroep) worden voorkomen. Al met al vonden deze leden dat er argumenten zijn die herbezinning op de wijze van motivering in familie-rechtzaken rechtvaardigen, overigens met oog voor de gevolgen voor de werklust die een andere wijze van motivatie voor de rechterlijke macht meebrengt.

In de paragraaf over een mogelijk onzorgvuldige voorbereiding van een verzoek door de raad, danwel van een beslissing van de gezinsvoogdij-instelling, gaat de regering via een nogal vereenvoudigde voorstelling van zaken voorbij aan de kern van de vragen van de leden van de PvdA-fractie. Immers, op even vereenvoudigde wijze kan worden voorgesteld dat het in een rechtsstaat niet tot de mogelijkheden moet behoren dat een rechter zijn beslissing baseert op een ondeugdelijk onderzoek. Kern van de vraag was hoe het klachtenrecht en het procesrecht zich tot elkaar verhouden. Indien een klacht gegrond blijkt te zijn, en vaststaat dat een onderzoek onzorgvuldig heeft plaatsgevonden, dan dient dit naar het oordeel van deze leden consequenties te hebben voor de procedure, bijvoorbeeld door het verrichten van nader onderzoek. Ook op dit punt geldt dat invoering van recht op contra-expertise het gesignaleerde probleem zal verkleinen.

Ten aanzien van de periodieke rapportage aan de kinderrechter waren de leden van de PvdA-fractie nog niet geheel overtuigd door de regering. Zij stelden dat een periodieke bezinning door de gezinsvoogdij-instelling op het verloop van de ondertoezichtstelling in de vorm van een rapportage, de kwaliteit van de uitvoering van de maatregel kan verbeteren. Te vaak moet in de huidige situatie worden vastgesteld dat er geen sprake is van voortgangsbewaking. Het gaat dus in de ogen van deze leden bepaald niet om een nutteloze activiteit die slechts tot werkverschaffing leidt. De vraag is of op dit punt van voortgangsbewaking een vorm van interne controle voldoende wordt geacht, of dat een lichte vorm van externe controle moet worden overwogen. Gaarne kregen deze leden op dit punt nog een reactie van de regering.

Om alle misverstand te voorkomen, verzochten de leden van de D66-fractie, op pagina 24 van de memorie van antwoord de volgende zin te wijzigen: «Wat de machtiging tot uithuisplaatsing betreft geldt dat zowel de ouder als de minderjarige op het verzoek van de gezinsvoogdij-instelling door de rechter wordt gehoord.» (Zij namen aan dat bedoeld is dat de ouder en de minderjarige door de rechter *over* het verzoek van de gezinsvoogdij-instelling worden gehoord en niet gehoord worden, indien de gezinsvoogdij-instelling dat verzoekt. De zinsbouw zou immers (voor niet-juristen) gemakkelijk tot deze laatste interpretatie kunnen leiden.

De hier aan het woord zijnde leden vroegen waarom bij een onzorgvuldige voorbereiding door de raden het wel goed denkbaar is dat dit zal leiden tot aanhouding van de behandeling door de kinderrechter en waarom dat kennelijk niet het geval is bij onzorgvuldig voorbereide verzoeken door de gezinsvoogdij-instelling.

De leden van de D66-fractie vonden de regeling inzake de toezending en inzage van stukken verre van helder. De verwijzing naar het wetsvoorstel tot herziening van het procesrecht in zaken van personen- en familierecht (22 487) bracht daarin geen verandering, integendeel. In de eerste plaats is de reikwijdte van het inzagerecht onduidelijk. Wil de regering precies aangeven wat op pagina 27 van de memorie van antwoord moet worden verstaan onder de «bij het verzoekschrift behorende bescheiden»? Behoren daartoe eveneens de niet in de procedure overgelegde bescheiden die betrekking hebben op de zaak? Zo nee, waarom niet? Waar wordt het inzagerecht voor die niet overgelegde bescheiden dan geregeld? Geldt dan aanvullend artikel 42 van de Wet op de jeugdhulpverlening? In de tweede plaats is de reikwijdte van de kring van belanghebbenden onduidelijk. Ook hier bracht de memorie van antwoord betreffende artikel 811 van wetsvoorstel 22 487 geen verduidelijking. Over de kring van belanghebbenden wordt in de artikelsgewijze toelichting niet gesproken. De leden van de D66-fractie begrepen, dat de kinderrechter uiteindelijk per zaak uitmaakt wie als belanghebbende moet worden aangemerkt. Is die veronderstelling juist, zo vroegen deze leden.

De leden van de D66-fractie hadden nota genomen van de opmerkingen van de regering over het gebruik van aankruisformulieren bij de schriftelijke voorbereiding van wetsvoorstel 22 487. Zij verzochten de regering mee te delen welk resultaat het overleg met de rechterlijke macht inmiddels heeft opgeleverd. Gezien het oordeel van de regering dat aankruisformulieren minder overtuigend overkomen, verzochten deze leden om hier geheel en al van af te stappen; temeer daar de werkbelasting door het gebruik van personal computers als gering kan worden bestempeld.

7. Relatie met de Wet op de jeugdhulpverlening

Kan de regering toelichten waarom de wijzigingen, gebaseerd op besluiten in de Wet op de jeugdhulpverlening, niet aan de Staten-Generaal zullen worden voorgelegd, terwijl artikel 5, derde lid, van de Wet

op de jeugdhulpverlening voorschrijft dat het ontwerp van die besluiten dient te worden overgelegd, zo vroegen de leden van de PvdA-fractie.

II ARTIKELEN

Artikel 254

De leden van de D66-fractie citeerden met instemming de volgende passage uit de memorie van antwoord: «Bij de indiening van een verzoek tot ondertoezichtstelling zal de raad voor de kindbescherming moeten aangeven wat de *feiten* zijn waarvan de raad meent dat zij bij het opgroeien van het kind een ernstige bedreiging voor hem zijn. Met andere woorden, de raad beschrijft feitelijk waarom het mis gaat met het kind. Bij de beoordeling van dit verzoek zal de rechter moeten vaststellen of van de gestelde bedreiging inderdaad sprake is. Of dat het geval is, is van *feitelijke aard*.» Naar de mening van deze leden betekent dit dat voortaan niet meer van persoonlijke «indrukken» van de medewerker van de raad mag worden uitgegaan. Kan de regering dat bevestigen?

De verwachting «of naar is te voorzien, zullen falen» zal ook gebaseerd moeten zijn op feiten, waar dit redelijkerwijs uit kan worden afgeleid. Hier kan dus evenmin sprake zijn van indrukken. Toch voegt de regering hieraan de wat cryptische zinsnede toe, dat «de rechter, die vertrouwd is met «vage begrippen», wel kan bepalen of die verwachting redelijk is». De leden van de D66-fractie kregen hierop gaarne nadere uitleg van de regering.

Artikel 257

De leden van de CDA-fractie waren blij met de toezegging dat ouders te allen tijde, en zo spoedig mogelijk, recht hebben op informatie over de verblijfplaats en de ontwikkelingen van de minderjarigen. Hen was evenwel niet geheel duidelijk wat dit nu concreet inhoudt. Wie is tot wat verplicht? Bestaat er bijvoorbeeld een recht om rechtstreeks via de school informatie in te winnen?

Artikel 258

De leden van de D66-fractie verzochten de regering om een uiteenzetting over de procedure van de ontzetting uit de ouderlijke macht binnen het nieuwe systeem. Immers, zij gingen ervan uit dat bij een ondertoezichtstelling, al dan niet met een machtiging tot uithuisplaatsing, de gezinsvoogdij-instelling de regie over het hulpverleningsplan behoudt. Wanneer nu de maatregelen tekort blijven schieten en een ontzetting de enige resterende mogelijkheid lijkt, moet dan de gezinsvoogdij-instelling zich tot de raad voor de kindbescherming wenselijk of tot het Openbaar Ministerie, opdat deze het verzoek tot ontzetting bij de rechtbank kunnen doen? Wordt deze «omweg» vooral ingegeven door de verstrekkendheid van de gevraagde maatregel, zo vroegen deze leden.

Artikel 260

De leden van de D66-fractie konden de procedure in de tijd van dit (gewijzigde) artikel niet goed begrijpen. In het tweede lid geeft de gezinsvoogdij-instelling een schriftelijke beslissing binnen twee weken na ontvangst van het verzoek om een aanwijzing geheel of gedeeltelijk in te trekken. Voorts wordt in het vierde lid geregeld dat het niet of niet tijdig nemen van een beslissing gelijk staat met afwijzing van het verzoek. Tenslotte start met deze fictieve weigering niet de termijn van twee weken waarin het verzoek tot vervallen verklaren aan de kinderrechter kan

worden gedaan (artikel 259, derde lid), maar pas twee weken nadat de gezinsvoogdij-instelling alsnog heeft beslist. Als deze interpretatie van artikel 260 juist is, dan zou dat betekenen dat de gezinsvoogdij-instelling in feite ongelimiteerd een beslissing kan uitstellen op een verzoek tot wijziging van een aanwijzing, waarmee de gang naar de kinderrechter eveneens op de lange baan wordt geschoven. Daarmee zou de rechtszekerheid naar de mening van de leden van de D66-fractie niet zijn gediend. Wat is de reden van deze ongebruikelijke constructie?

Artikel 261

Uit het antwoord van de regering, dat de kinderrechter beslist of een ruime machtiging noodzakelijk is gelet op het doel van de uithuisplaatsing, meenden de leden van de CDA-fractie af te mogen leiden dat de kinderrechter kennelijk ook een minder ruime machtiging kan geven, en dus bijvoorbeeld kan besluiten tot plaatsing in een pleeggezin.

Artikel 263a

Op pagina 22/23 van de memorie van antwoord wordt verwezen naar een derde lid van artikel 263a. De leden van de D66-fractie konden dit niet ontdekken. Waar werd op gedoeld?

Artikel 264

Moet dit artikel nu zó worden gelezen, dat alleen ingeval er reeds sprake is van een ondertoezichtstelling, de gezinsvoogdij-instelling toestemming kan vragen aan de kinderrechter voor het verrichten van een medische ingreep als de gezondheid van een kind wordt bedreigd en de ouders bijvoorbeeld toestemming weigeren voor een polioprik, zo vroegen de leden van de PvdA-fractie.

Deze leden vroegen wat de opvatting is van de regering inzake de mogelijkheid tot het verzoeken om ondertoezichtstelling indien de gezondheid van een kind ernstig wordt bedreigd. Zij verwezen hierbij naar het artikel in het Nederlands Juristen Blad van 23 september 1993 van A. W. M. Veldkamp en T. P. A. M. Bogers: «Recht op vaccinatie, een uitgemaakte zaak».

De leden van de SGP-fractie hadden kennis genomen van de reactie op de hunnerzijds gemaakte opmerking, dat dit artikel de wettelijke basis creëert voor vervangende toestemming door de kinderrechter om een onder toezicht gestelde minderjarige jonger dan twaalf jaar een medische behandeling te doen ondergaan. Deze leden maakten uit de reactie op dat deze toestemming alleen kan worden verleend indien de behandeling noodzakelijk is om ernstig gevaar voor de gezondheid van de minderjarige te voorkomen. Zij vroegen of de reactie van de regering in die zin mocht worden verstaan dat het artikel geen grondslag biedt voor iedere, door een medicus wenselijk geoordeelde, preventieve maatregel. Voorts vroegen zij of in de geschetste omstandigheden in het geheel geen betekenis wordt toegekend aan een beroep op gewetensbezwaren van de zijde van de ouders en/of de minderjarige.

De voorzitter van de commissie,
Swildens-Rozendaal

De griffier voor dit verslag,
Van Luyk